

สหบทในบท “ฝากรัก” ในเพลงลูกทุ่งไทย

ชลธิชา ใจเสงี่ยม

นักศึกษาศาสาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: chonticha_43338@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทฝากรักในเพลงลูกทุ่งไทย จากบทเพลงลูกทุ่งไทย คัดสรรที่มีบทฝากรักเป็นตัวดำเนินเรื่องหลัก จำนวน 20 เพลง ผลจากการศึกษาพบว่า บทฝากรักในเพลงลูกทุ่งไทยได้รับอิทธิพลจากบทฝากนางในวรรณคดีที่มักฝากผ่านสื่อกลางและพัฒนามาเป็นบทฝากรักในเพลงลูกทุ่งไทยที่ฝากรักผ่านสื่อกลางเช่นกัน บทฝากรักในเพลงลูกทุ่งไทยไม่ใช้การบอกรักอย่างตรงไปตรงมาเพียงอย่างเดียว แต่บอกอ้อม ๆ โดยแทรกอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ลงไปด้วย สื่อกลางที่ใช้ในการฝากที่พบมากที่สุด ได้แก่ การฝากรักกับลม มี 8 เพลง การฝากรักกับบทเพลง มี 5 เพลง การฝากรักกับสัตว์ และเครื่องมือสื่อสารทางเทคโนโลยี มีอย่างละ 3 เพลง การฝากรักกับท้องฟ้า มี 2 เพลง การฝากรักกับดิน การฝากรักกับน้ำ การฝากรักกับดวงจันทร์ การฝากรักกับฝน การฝากรักกับพืช การฝากรักตามความเชื่อทางศาสนา การฝากไว้กับใจของคนรัก การฝากรักกับคน การฝากความรักกับสิ่งของ และการฝากความรักกับคำพูด มีอย่างละ 1 เพลง

ปัจจัยที่ใช้ประกอบสร้างสหบทในบทฝากรักในเพลงลูกทุ่งไทย มี 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้แต่งที่อาจจะเคยรับรู้ เคยสัมผัสสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทฝากรัก ประการที่สอง ขบวนการฝากนาง ซึ่งบทฝากรักรับเอาขบวนการฝากนางแบบผ่านสื่อกลางจากวรรณคดีมาสร้างเป็นบทฝากรักในเพลง และประการสุดท้าย ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี บทฝากรักในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งนิยมฝากผ่านสื่อที่ทันสมัยในปัจจุบัน ทำให้สื่อที่ใช้ในบทฝากรักเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

คำสำคัญ: สหบท, บทฝากรัก, บทฝากนาง, เพลงลูกทุ่ง, วรรณคดี

Intertextuality Within Poem Describing Entrustment of Love in Thai country Songs

Chonticha Jaisangam

Undergraduate Thai language field Faculty of Humanities and Social Sciences,
Suan Sunandha Rajabhat University
Email: chonticha_43338@hotmail.com

Abstract

This study aims to study love message sending tactics in Thai country songs. Twenty love message sending songs were selected for the study. The findings reveal that these song lyrics are influenced by literary texts related to women in ancient literatures and its nature of matchmaking tactics. Love message sending tactics in Thai country songs include direct and indirect implications of various emotions and feelings. The most frequently found love message sending tactic comprised of: 8 songs with love messages sending through wind, followed by 5 songs through song lyrics, 3 songs through animals or Information Communication Technology (ICT), 2 songs through sky, and one song through land, water, the moon, rain, plant, religious belief, lover's heart, human, thing, or words. Moreover, it was investigated that factors related to the creation of intertextual love message sending in Thai country songs were: 1) writers' personal experiences gained by their own perceptions towards love messages; 2) adoption of love message sending routines from previous literatures into country songs; and 3) love messages sends though modern ICT. This leads to the consumption that love message sending tactics are varied according to social and cultural contexts.

Keywords: intertextuality, love messages, love message sending to ladies, Thai country songs, literature

บทนำ

บทเพลงรักปรากฏในบทเพลง เป็นบทที่แสดงความรักความห่วงใยต่อละคร เมื่อต้องพลัดพรากจากกัน มีส่วนช่วยในการดำเนินเรื่อง เกิดขึ้นจากความรักของมนุษย์ที่กวีสรรสร้างแสดงอารมณ์ออกมาเป็นบทประพันธ์ที่ประณีต แสดงความสามารถในการเลือกสรรคำมาใช้อย่างเหมาะสมกับชนิดของคำประพันธ์และเนื้อความ ทำให้คำประพันธ์ไพเราะลึกซึ้งและมีความงดงามตามจินตนาการของกวีที่มีความวิจิตรของถ้อยคำที่ได้รับอิทธิพลมาจากบทผากนางในวรรณคดี

บทผากนางปรากฏในวรรณคดีหลายเรื่อง เช่น โคลงกำสรวลศรีปราชญ์ นิราศนรินทร์ นิราศกรุงเก่า บทผากนางเป็นบทที่แสดงความรักความห่วงใยต่อคนอันเป็นที่รัก เมื่อต้องจากกันไกลมีการผากนางไว้กับธรรมชาติ ผากไว้ตามความเชื่อศาสนา เป็นต้น ซึ่งสุดท้ายแล้วกวีเลือกที่จะผากนางไว้กับใจของนางเอง บทผากนางเมื่อมีการพัฒนามาเป็นบทผากรักเป็นการผากความรักโดยอาศัยสื่อกลางในการผากเมื่อต้องห่างกันไกลกัน แตกต่างจากบทผากนางที่เลือกผากนางไว้ในสถานที่ปลอดภัย แต่บทผากนางและบทผากรักเป็นบทที่แสดงความรัก ความห่วงใยต่อคนรักเหมือนกัน นอกจากบทผากนางที่ปรากฏในวรรณคดีแล้วยังปรากฏในบทผากนางในบทเพลงและมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบมาเป็นบทผากรัก

เพลงผากรักเป็นเพลงที่ถ่ายทอดอารมณ์รักให้แก่ผู้ฟัง มีทั้งรักที่สมหวังและไม่สมหวัง ในเนื้อร้องจะแสดงความรู้สึกที่มีต่อคนรัก ทั้งยังมีการนำบทผากนางมาแต่งเป็นเพลง เช่น เพลงยอดพญเมืองแปะของ สุเทพ วงศ์กำแหง ที่นำบทผากนางในโคลงนิราศนรินทร์มาแต่งเป็นบทเพลง ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ข้ามศาสตร์และศิลป์แสดงให้เห็นถึงความเป็นสหบท ได้อย่างชัดเจน

แนวคิดสหบทเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของตัวบทที่เกิดขึ้นใหม่ อาศัยความเกี่ยวข้องจากตัวบทที่มีอยู่ก่อนแล้ว ไม่ว่าจะเป็น

สังคม วัฒนธรรม ประเพณี เหตุการณ์ งานวรรณคดี วรรณกรรม ภาพเขียน หรือศิลปะแขนงใด สิ่งที่เคยรับรู้หรืออยู่ในประสบการณ์ หล่อหลอมให้เกิดผลงานด้านต่าง ๆ ที่ทำให้ตัวบทที่เกิดขึ้นใหม่มีการเปลี่ยนแปลงตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา แนวคิดสหบทไม่ต้องการที่จะหาแหล่งที่มาของตัวบทหรือเปรียบเทียบให้เห็นถึงการลอกเลียนแบบ ดังที่ ตรีศิลป์ บุญขจร (2553 : 145) ได้กล่าวว่า สหบทไม่ใช่เรื่องของกาวิเคราะห์แหล่งกำเนิด หรืออิทธิพล หรือการลอกเลียนแบบ การอ่านแบบสหบท คือ การรับรู้ความเหมือนที่เปรียบเทียบได้ของตัวบทหนึ่งกับอีกตัวบทหนึ่ง

ปี พ.ศ. 2543 เป็นปีที่เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจช่วงปี พ.ศ. 2540 เป็นช่วงที่วงการเพลงลูกทุ่งมีสีสันและได้รับความนิยมมากกว่าเพลงไทยสากล นักร้องบางคนผันตัวมาเป็นนักร้องลูกทุ่ง มีการนำเทคโนโลยีมาผสมผสานผลิตเป็นผลงานเพลงและเริ่มทำมิวสิกวิดีโอเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้ผู้วิจัยเลือกเพลงที่มีบทผากรักตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา

ปัจจุบันบทผากรักในบทเพลงลูกทุ่งยังคงได้รับความนิยม เห็นได้จากเพลงผากรักที่ยังคงถูกผลิตอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ถึงแม้บริบททางสังคม วัฒนธรรม แนวคิดในการผากจะถูกปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย เช่น เดิมผากไว้กับธรรมชาติ สะท้อนวิถีของคนไทยที่ต้องอาศัยธรรมชาติในการทำเกษตรกรรม ผากไว้กับเทพเจ้า สะท้อนความเชื่อทางศาสนา และในปัจจุบันบทผากรักมีการเปลี่ยนแปลงเป็นการผากกับเทคโนโลยี เช่น สื่อออนไลน์ เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ที่สะท้อนบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของบทผากรักในเพลงลูกทุ่งไทยที่สะท้อนความคิด วิถีชีวิตของคนในสังคมไทยว่ามีลักษณะและการเปลี่ยนแปลงทางด้านแนวคิดในบทผากรักอย่างไรบ้าง โดยใช้

แนวคิดสหบทในการศึกษา ซึ่งจะส่งผลในการค้นคว้า สหบทในบท “ผารัก” ในเพลงลูกทุ่งไทย สอดคล้องกับ สิ่งที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา โดยพิจารณาการประพันธ์ ตัวบทเพลงผารักที่ประกอบสร้างขึ้นจากตัวบทวรรณคดี ที่ปรากฏอยู่ก่อนแล้ว ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลง จากตัวบทประพันธ์ที่อยู่ในรูปแบบวรรณคดีแต่เดิม มาเป็นบทเพลง ทำให้เกิดความครอบคลุมชัดเจน ในประเด็นและได้คำตอบที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะสหบทในบทผารักใน เพลงลูกทุ่งไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2543 - 2560 ที่ คัดสรรมา

สมมุติฐาน

บทผารักในเพลงลูกทุ่งไทยมีการเพิ่มเติม ด้านแนวคิดเดิมของบทกวีที่มีการผานางไว้กับ สถานที่หรือสิ่งต่าง ๆ และสุดท้ายเลือกจะผานาง ไว้กับตัวนางเอง ซึ่งก็คิดว่าเป็นที่ปลอดภัย เป็นการ ผาความรัก ความคิดถึง ความห่วงใย ผ่านสื่อกลาง ไปหาคนรักที่มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้น แตกต่างจากตัววรรณคดีที่มีการผาความรักถึงนาง อันเป็นที่รักที่เป็นฝ่ายหญิงเพียงอย่างเดียว ในปัจจุบัน บทผารักในเพลงลูกทุ่งไทยมีทั้งคงรูปแบบเดิม และเปลี่ยนแปลงไปจากที่ผาธรรมชาติ ผาฟ้า ผากลม ผาหน้า มาเป็นบทผารักตามบริบททาง สังคม ผารักผ่านเครื่องมือสื่อสาร ผารักผ่านสื่อ ออนไลน์ ตามความเจริญของเทคโนโลยี

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกเพลงลูกทุ่งไทยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ บทผารักซึ่งเป็นเพลงลูกทุ่งไทย จำนวน 20 เพลงช่วงปี พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2560 โดยใช้วิธีสุ่ม เลือกคัดเลือกเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบทผารักที่ มีความหลากหลายและมีบทผารักเป็นตัวดำเนินเรื่อง หลักในเพลง จากนั้นกรองทั้งหญิงและชาย

นิยามศัพท์

สหบท หมายถึง การพิจารณาการประพันธ์ตัว บทที่มีความสัมพันธ์และประกอบสร้างขึ้นจากตัว บทที่ปรากฏอยู่ก่อนแล้ว โดยไม่ต้องการหาที่มา หรือเปรียบเทียบให้เห็นถึงการลอกเลียนแบบ แต่ใช้การรับรู้ความเหมือนที่เปรียบเทียบได้

บทผารัก หมายถึง การผาความรักความ ห่วงใย ความห่วงหาอาทรที่มีต่อคนรัก เมื่อต้อง ห่างกันไกล ผ่านบทเพลงโดยมีสื่อกลางเป็น สิ่งมีชีวิต วัตถุต่าง ๆ ธรรมชาติ ความเชื่อทาง ศาสนา ฯลฯ เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดจากผู้ให้ ถึงผู้รับ

บทผานาง หมายถึง การผานางอันเป็นที่รักไว้ กับสิ่งต่าง ๆ หรือสถานที่ต่าง ๆ แต่สุดท้ายเลือก ผานางไว้กับใจของนางเองปรากฏในวรรณคดี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาสหบทในบทผารักในเพลงลูกทุ่ง ไทย ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษาจากบทเพลงลูกทุ่งไทย จำนวน 20 เพลง ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษา บทผานางในวรรณคดีมาเปรียบเทียบกับบทผา รักในเพลงลูกทุ่งไทยตามแนวคิดสหบท นำเสนอ ผลการศึกษาค้นคว้า สรุป อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

วิจัยเรื่องการศึกษาสหบทในบทผารักใน เพลงลูกทุ่งไทย ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดสหบทใน การศึกษา เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่าง บทผานางในวรรณคดีกับบทผารักในบทเพลง ลูกทุ่งไทย แนวคิดสหบทจะทำให้เห็นถึง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทได้ชัดเจน โดยกล่าวถึง ความเชื่อมโยงทางสหบทในบทผารัก บริบทที่มี ส่วนช่วยในการประกอบสร้างบทผารัก โดยใช้ เพลงลูกทุ่งไทยที่ผู้วิจัยเลือกจำนวน 20 เพลง เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามหัวข้อวิจัย

1. สหบทในบทเพลงรักในเพลงลูกทุ่งไทย

บทเพลงรักในบทเพลงลูกทุ่งไทยมีการนำตัวบทในวรรณคดีบทเพลงที่ปรากฏอยู่ก่อนแล้วมาประกอบสร้างเป็นเพลงรักที่เป็นตัวบทใหม่ตามบริบททางสังคม วิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป แต่บทเพลงรักก็ไม่สามารถแยกความสัมพันธ์ออกจากบทเพลงนางได้ เนื่องจากสื่อการใช้ในการฝาก เช่น ธรรมชาติ ดิน น้ำ ลม ท้องฟ้า ฝน ดวงจันทร์ หรือแม้แต่เทพเจ้า ความเชื่อทางศาสนา ก็ยังมีปรากฏอยู่ให้เห็น

เพลงลูกทุ่งไทย มีการเชื่อมโยงไม่ว่าจะเป็นในตัวบทวรรณคดีหรือตัวบทเพลงที่มีอยู่ก่อนแล้ว มาก่อกำเนิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปตามบริบททางสังคม เช่น แต่เดิมนิยมฟังบทกวีเพื่อสื่ออารมณ์ แสดงถึงความรู้สึก ไม่ว่าจะเป็นความรัก ความคิดถึง ความห่วงใย แต่ปัจจุบันนิยมฟังเพลงมากกว่าบทกวีหรือบทประพันธ์ที่เป็นวรรณคดี แต่ยังมีเนื้อหาที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรัก ความคิดถึงตามความเชื่อมโยงและชนของบทประพันธ์ที่อยู่ในรูปแบบวรรณคดีที่ถ่ายทอดมาสู่บทเพลงลูกทุ่งไทย

แนวคิดสหบทเป็นแนวคิดที่ไม่ได้จำกัดสายสัมพันธ์แต่เพียงแค่วรรณกรรมเท่านั้น แต่ยังสามารถสร้างสายสัมพันธ์กับศิลปะแขนงอื่น ๆ ได้ เช่น วรรณคดีกับเพลง มีบทเพลงที่นำคำร้องมาจากบทกลอนในวรรณคดีให้เห็นอยู่หลายเรื่อง เช่น เพลงยอดพญเมืองแปง มีการนำโคลงสี่สุภาพจากบทเพลงนางในนิราศนรินทร์มาใส่ท่วงทำนองใส่ดนตรี ทำให้เกิดเป็นบทเพลงที่ใช้การขับร้องและทำให้เห็นถึงความเชื่อมโยงตามแนวคิดสหบทได้อย่างชัดเจน

ยุคที่การสื่อสารยังไม่พัฒนาทำให้ไม่สามารถสื่อสารกับคนที่อยู่ไกลกันได้ ทำให้คนไทยคิดค้นการฝากรักขึ้นมาโดยอาศัยสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเป็นสื่อในการฝากรัก เมื่อมาถึงยุคที่การสื่อสารทางโทรคมนาคมเริ่มพัฒนา ผู้คนหันมาใช้สื่อในการฝากรักที่สามารถ

ส่งข้อมูลให้คนรักได้รวดเร็วขึ้น เป็นการฝากรักที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย โดยใช้แนวคิดสหบทเปรียบเทียบให้เห็นถึงความเชื่อมโยง โดยแบ่งเป็นหัวข้อการฝากรักไว้ ดังนี้

1.1 การฝากรักกับธรรมชาติ

ธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่คนไทยเลือกใช้ในการฝากรักเพราะเป็นสิ่งที่ใกล้ตัว อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยที่ต้องอาศัยธรรมชาติในการทำเกษตรกรรม แบ่งเป็นหัวข้อดังนี้

1.1.1 การฝากรักกับดิน

ดินเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับสังคมการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูก การสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ผู้คนส่วนใหญ่อาศัยผืนดินในการใช้ชีวิต การฝากรักในผืนดิน ผู้ฝากอาจมีความเชื่อว่าผืนดินเป็นสิ่งยิ่งใหญ่ สามารถสื่อถึงสิ่งที่ต้องการให้คนรักได้รับรู้ ผาคนางไว้กับดินมีปรากฏให้เห็นในบทเพลงนางและบทเพลงรัก โดยปรากฏให้เห็นถึงความเชื่อมโยง ดังนี้

โคลงกำสรวลศรีปราชญ์ มีบทเพลงนางที่กล่าวถึงการฝากนางไว้กับดิน ปรากฏในวรรณคดี

“โฉมแม่จกฝากฟ้า เกรงอินทร์ หยกอนา
อินทรท่านเทอกโฉมเอา สู่ฟ้า
โฉมแม่จกฝากดิน ดินท่าน แล้วแฮ
ดินฤชาดเจ้าหล้า สู่สรวงส่า”

เพลงฝาก ของ พจน์ สุวรรณพันธ์ อารยสมัยปี พ.ศ. 2555 มีการกล่าวถึงการฝากรักไว้กับดิน ปรากฏในวรรณคดี

“ถ้าจะฝากความรัก เอาไว้ในผืนแผ่นดิน
ก็กลัวแมลงกัดกินจนรักสิ้นใจ ฝากฟ้า ฝากดิน
ฝากน้ำ ก็ไม่ปลอดภัย ขอฝากความรักเอาไว้ในใจ
ของเธอ”

การฝากรักในดินของตัวบททั้งสองมีการกล่าวถึงความกลัวว่า การฝากไว้กับดินจะไม่ปลอดภัยเหมือนกัน แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวบท สื่อที่ใช้ในบทเพลงนางถ่ายทอดมาสู่

บทเพลงรักและการเปลี่ยนแนวความคิดของวรรณคดีโบราณที่กล่าวถึงการฝากกับดินเพราะกลัว “เจ้าหล้า” หรือเจ้าแผ่นดิน แต่เพลงฝากรักในปัจจุบันกลับมีการกล่าวถึงการฝากกับดินเพราะกลัว “แมลง”

1.1.2 การฝากรักกับน้ำ

น้ำมีความสำคัญในการใช้ชีวิตมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน มีการใช้น้ำในการดื่มกิน การเดินทาง การชำระล้างร่างกาย การปลูกพืช เป็นต้น ทำให้น้ำเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของทุกคน เหมือนคำหนึ่งที่ว่า “น้ำคือชีวิต” การฝากนางไว้กับน้ำมีปรากฏให้เห็นในบทเพลงนางและบทเพลงรัก โดยปรากฏให้เห็นถึงความเชื่อมโยง ดังนี้

โคลงกำสรวลศรีปราชญ์ มีบทเพลงนางที่กล่าวถึงการฝากนางไว้กับน้ำ ปรากฏในวรรค

“โฉมแม่ฝากน่านน้ำ อรรณพ แลฤา
ยยวนาคเขยอชอก พี่ใหม่
โฉมแม่รำพึงจบ ไตรโลก
โฉมแม่ใครสงวนได้ เท้าเจ้าสงวนเอง”

นิราศกรุงเก่า มีการกล่าวถึงการฝากนางไว้กับน้ำ ปรากฏในวรรค

“ลอบนุชลอยน่านน้ำ วนวัง ไว้ฤ
ฉวยกุซงศ์ฉกฝั่ง ผาดเกล้า
จะเจาะสุเมรุฝั่ง แผงแม่ ไว้แม่
เกรงพระไพร่จิดิเจ้า เจาะซู่ชิงชม ฯ”

เพลงฝาก ของ พจน์ สุวรรณพันธ์ อาร්යาม ปี พ.ศ.2555 มีการกล่าวถึงการฝากรักไว้กับน้ำไว้ ปรากฏในวรรค

“ถ้าจะฝากความรัก ในสายน้ำที่เย็นใส ก็
กลัวความรักหนาวตาย ก่อนได้เคียงข้าง โอความรัก
เอ๋ย มันช่างมากมาย เกินจะเก็บไว้ในใจนี้”

บทเพลงนางและบทเพลงรักที่ยกตัวอย่างมา กล่าวถึงการฝากนางและการฝากรักไว้กับน้ำ โดยกล่าวในทำนองไม่ไวใจ กลัวว่าน้ำจะไม่ปลอดภัย เหมือนกัน สื่อที่ใช้ในบทเพลงนางถ่ายทอดมาสู่บทเพลงรัก อีกทั้งยังทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงด้านความคิดที่มีความแตกต่างกัน บทเพลงนาง

กล่าวการฝากนางในน้ำเพราะกลัว “นาค” แต่บทเพลงรัก ความกลัวในการฝากรักกับน้ำเพราะกลัว “ความหนาว”

1.1.3 การฝากรักกับลม

ลมเป็นสื่อที่ใช้ในการฝากที่เคลื่อนไหวได้ จึงทำให้บทเพลงนางและบทเพลงรักเลือกใช้ลมในการฝาก โดยปรากฏให้เห็นถึงความเชื่อมโยง ดังนี้

นิราศนรินทร์ กล่าวถึงการฝากนางไว้กับลม ปรากฏในวรรค

“โฉมควรจักฝากฟ้า ฤๅดิน ฤๅ
เกรงเทพไธรรณินทร์ ลอกเกล้า
ฝากลมเลื่อนโฉมบิน บนเล่า นะแม่
ลมจักชายชักช้า ซอกเนื้อเรียมสงวน”

เนื้อร้องบทเพลงเพลงรักเพลงคิดถึง ของ ดาวใต้ ปลายพระยา ปี พ.ศ. 2543 กล่าวถึงการฝากรักไว้กับลม ปรากฏในวรรค

“ฝากรักลมพามาหาพี่ จากใจหนึ่งเดียวดวงนี้
คิดถึงพี่ตลอดเวลา กายไกลใจชิดแนบสนิทผิงแน่น
แฟนจ๋า เมื่อยามที่อยู่ไกลตา รู่ไหมท่วงหาอาทร”

เพลงลมความคิดถึง ของ ไชโย ธนาวัฒน์ ปี พ.ศ. 2553 กล่าวถึงการฝากรักไว้กับลม ปรากฏในวรรค

“ตะวันตกดิน นกบินกลับรัง ไอหมอก จาง ๆ
ลอยมาพร้อมดวงหน้าเธอ ฝากลมพาความคิดถึงไป
กอดเธอไว้ แนบใจเสมอ ฉันรักเธอ”

ลมเป็นสื่อที่บทเพลงนางและบทเพลงรักเลือกใช้ ในการฝากเหมือนกัน ต่างกันที่บทเพลงนาง มีการกล่าวถึงการใช้ลมเป็นสื่อในเชิงไม่ไวใจในความปลอดภัย แต่ในบทเพลงรักกลับพบว่า มีการใช้ลมเป็นสื่อมากที่สุดและใช้ลมเป็นสื่อในการพัดพาความรู้สึกให้คนรักได้รับรู้

1.1.4 การฝากรักกับท้องฟ้า

ท้องฟ้าเป็นสื่อในการฝากรักที่สามารถมองเห็นได้ทุกสถานที่ พบว่าการฝากกับท้องฟ้าปรากฏในบทเพลงนางและบทเพลงรัก ซึ่งพบความเชื่อมโยง ดังนี้

นิราศนรินทร์ มีการกล่าวถึงการฝากนางไว้
กับท้องฟ้า ปรากฏในวรรค

“โฉมแม่จกฝากฟ้า เกรงอินทร หยอกนา
อินทรทันทอกโฉมเอา ลูฟ้า
โฉมแม่จกฝากดิน ดินท่าน แล้วแฮ
ดินฤๅขัดเจ้าหล้า ลูสมสองสม”

เพลงฝาก ของ พจน์ สุวรรณพันธ์ อาร
สยาม ปี พ.ศ. 2555 มีการกล่าวถึงการฝากรักไว้กับ
ท้องฟ้า ปรากฏในวรรค

“ถ้าจะฝากความรักเอาไว้ที่บนฟากฟ้า ก็กลัว
เหล่าเทวดาจะมาแย่งไป”

เพลงฝากฟ้า ของ บ่าววี ปี พ.ศ.2557
มีการกล่าวถึงการฝากรักไว้กับท้องฟ้า ปรากฏในวรรค

“ไอ้ฟ้าจ๋า ฟาคำคินนี้ ช่วยบอกเธอที่
ว่าข้าคิดถึง”

ท้องฟ้าเป็นสื่อที่ใช้ในการฝากของบท
ฝากนางและบทฝากรักเหมือนกัน แสดงให้เห็นถึง
ความสัมพันธ์ของตัวบท ซึ่งบทฝากนางในวรรณคดี
และเพลงฝาก ของ พจน์ สุวรรณพันธ์ อารสยาม
กล่าวถึงการฝากนางไว้กับท้องฟ้าในทำนองไม่ไวใจ
กลัวว่าท้องฟ้าจะไม่ปลอดภัยในการฝากคนรัก
เหมือนกัน ทำให้เห็นว่าบทฝากรักรับเอาขนบ
ในบทฝากนางมาใช้ แต่เพลงฝากฟ้า ของ บ่าววี
กล่าวถึงการฝากรักกับท้องฟ้าใช้ช่วยเป็นสื่อบอก
ความคิดถึงให้คนรักได้รู้ แสดงให้เห็นถึงการฝาก
ที่คงรูปแบบเดิมและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

1.1.5 การฝากรักกับดวงจันทร์

ดวงจันทร์เป็นสิ่งสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคน
ไทย ในโหราศาสตร์ไทยถือว่าพระจันทร์เป็นเทวดา
ประจำวันจันทร์ มีความสำคัญต่อน้ำขึ้นน้ำลง พบ
การใช้ดวงจันทร์เป็นสื่อในการฝาก ดังนี้

เพลงฝากใจไปกับนก ของ นานฟ้า กาฬสินธุ์
ปี พ.ศ. 2548 มีการกล่าวถึงการฝากรักโดยใช้
ดวงจันทร์เป็นสื่อ ปรากฏในวรรค

“ฝากจันทร์บนฟ้า ให้มาเป็นไฟส่องทาง
ให้เธอ อุ่นอันใดที่ใจได้เจอให้อยู่กับเธออย่างนั้น”

การฝากรักโดยใช้ดวงจันทร์เป็นสื่อใน
บทเพลง ถึงแม้การฝากนางในวรรณคดีจะไม่มี
การฝากนางกับดวงจันทร์ แต่ก็ยังสะท้อนให้เห็น
การใช้สื่อที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

1.1.6 การฝากรักกับฝน

ฝนเป็นสื่อธรรมชาติที่สะท้อนให้เห็นถึง
ชีวิตสังคมเกษตรกรรมของคนไทยที่ต้องรอฟ้ารอฝน
ในการเพาะปลูก ปรากฏให้เห็นถึงการใช้ฝนเป็นสื่อ
ในการฝาก ดังนี้

เพลงความคิดถึงกำลังเดินทาง ของ โก
ไข่กับนายสน ปี พ.ศ. 2557 มีการกล่าวถึงการ
ฝากรักกับฝน ปรากฏในวรรค

“ความคิดถึง ไม่ไทรก็ถึงเพราะคิดก็ถึง
แต่อยากได้ยินเสียงจิ้ง โทรมหาเวลาอยู่ไกล ฝาก
ไปกับลมกับฝนกับฟ้ามันซำเก็บไป อยากคิดแล้ว
ถึงทันใด หัวใจมันสั่งให้โทร”

การฝากนางกับฝนไม่ปรากฏในบทฝากนาง
แต่มีการกล่าวถึงในบทฝากรักว่า การฝากรัก
กับฝนนั้นช้า ไม่สามารถบอกความรู้สึกกับคนรัก
ในทันที ในบทเพลงนี้สะท้อนให้เห็นถึงการใช้อยู่
ฝากรักของผู้คนในปัจจุบันที่เปลี่ยนมาใช้
เครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยแทน

1.1.7 การฝากรักกับพืช

พืชเป็นสื่อที่ใช้ในการฝากรัก ซึ่งพืชมี
ความเกี่ยวข้องกับสังคมการเกษตรของไทย ไม่
ว่าจะเป็นปลูกพืช การทำนา ทำให้พืชมีความ
ใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของคนไทยเป็นอย่างมาก พบการ
ฝากรักกับพืช ดังนี้

เพลงฝากลมส่งไลน์ ของ อุ่ม อนุญญา ปี
พ.ศ. 2559 มีการกล่าวถึงการฝากรักไว้กับพืช
ปรากฏในวรรค

“ฝากใจไว้ในปุยพุ่ม ล่องลอยตามลงไป
หา เลื่อนลอยหลงทางลมพา แต่คร่ำครวญไม่เคยเลื่อม
คลาย ลูเพื่อหวัง เพื่อฝันไม่ยอมแพ้พ่าย ฝากลมส่งใจ
ถึงเธอ”

การฝากรักไว้กับพืช ไม่พบในบทผาคนาง แต่พบในบทฝากรัก โดยเนื้อหาในเพลงฝากรัก จะกล่าวถึงการฝากใจไว้ในปยุ่นเนื่องจากเป็นเส้นใย ที่มาจากเมล็ดของพืชที่เคลื่อนไหวไปตามลม จึงเลือก ฝากเพื่อให้ล่องลอยส่งถึงใจคนรักให้รับรู้ สะท้อน การใช้สื่อที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

1.1.8 การฝากรักกับสัตว์

สัตว์สามารถสะท้อนการเลือกใช้สื่อในการฝากได้เป็นอย่างดี พบการฝาก ดังนี้

เพลงคืนอาลัย ของ ทิดเชียง เสียงเสน่ห์ ปี พ.ศ. 2552 มีการกล่าวถึงการฝากรักไว้กับสัตว์ ปรากฏในวรรค

“ทุกขหรือโศกแล้วแต่โชคชะตา ไปดาบหน้า หางเงินสักก้อน สัญญากลับมาแน่นอน ทนกดหมอน ลักสองสามปี พุยเอ๋ย ฝากแฟนไว้ด้วย จงช่วย ปลอบแฟนข้าที”

เพลงริมฝั่งหนองหาน ของ มนต์แคน แก่นคูน ปี พ.ศ.2557 มีการกล่าวถึงการฝากรักไว้กับสัตว์ ปรากฏในวรรค

“ฟ้างามยามแสงข้างทุ่งหนองหาน เป็นสี โศกโศก ส่งใจกับนก ไปบอกคนงาม เจ้าสินานวล ของอ้าย คั่น บ่ ลืมไลฮักและถ้อยคำ อยากให้กลับ ลำ คั้นทุ่งหนองหาน”

การฝากความรักไว้กับสัตว์ไม่พบในบท ผาคนางแต่พบในบทฝากรัก ซึ่งบทฝากรักในเพลงที่ใช้สัตว์เป็นสื่อ มักใช้สัตว์ที่มีการเคลื่อนที่ได้ไกล โดยพบการใช้นกเป็นสื่อ เนื่องจากนกสามารถบิน ไปที่ไหนก็ได้ และมีการฝากรักไว้กับกระบือ เนื่องจากกระบือเป็นสัตว์เลี้ยงในสังคมการเกษตร ที่ต้องใช้สัตว์เป็นแรงงานและอยู่ใกล้คนรัก ในขณะที่ต้องห่างไกลจึงเลือกไว้ใจให้กระบือช่วย ดูแลคนรักแทนตนเอง

1.2 การฝากรักตามความเชื่อทางศาสนา

ศาสนาและความเชื่อ มีอิทธิพลในสังคมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สะท้อนความเชื่อเรื่อง ศาสนา เทพเจ้า หรือวิญญาณ ปรากฏในบทผาคนาง

และบทฝากรัก เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ ระหว่างตัวบท จึงเปรียบเทียบให้เห็นได้ ดังนี้

นิราศนรินทร์ มีการกล่าวถึงบทผาคนาง ที่ฝากไว้กับความเชื่อทางศาสนา ปรากฏไว้ใน วรรค

“ฝากอุมาสมรมแม่แล้ ลักขมิ เล่านา
ทราบสวยมภูจักรี เกลือกไกล
เรียมคิดจวบจนตรี โลกล่วง แล้วแม่
โฉมฝากใจแม่ได้ ยิ่งด้วยใครครอง”

เพลงคืนอาลัย ของ ทิดเชียง เสียงเสน่ห์ ปี พ.ศ. 2552 มีการกล่าวถึงบทฝากรักที่ฝากไว้ตาม ความเชื่อทางศาสนา ปรากฏในวรรค

“ผีเรือนเหี้ย เจ้าเขา ป่า จงรักษา น่องข้านี้ ขอฝากพระแม่ธรณี ช่วยที่ย่อยให้มิผองภัย”

การฝากรักตามความเชื่อทางศาสนา ปรากฏให้ เห็นความเชื่อมโยงของตัวบทที่มีการฝากไว้กับ ความเชื่อทางศาสนาเหมือนกัน แต่สื่อที่ใช้ในการฝาก มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยบทผาคนางจะฝากนาง ไว้กับเทพเจ้าที่เป็นสตรีเพศ แต่ไม่ไว้ใจสวามีของ เทพที่เป็นบุรุษเพศจะมาพบเข้าและคิดล่วงเกินนาง อีกทั้งมีการกล่าวอีกว่าคิดจนจบทั้งสามโลกแล้ว ยังไม่รู้ว่าจะเลือกฝากนางไว้ที่ใด แต่ในบทฝากรัก มีการฝากคนรักไว้กับ ผีบ้านผีเรือน เจ้าป่าเจ้าเขา พระแม่ธรณี ใช้ช่วยดูแลปกป้องคุ้มครอง โดยที่ไม่มีความคลางแคลงใจ

1.3 การฝากรักกับใจของคนรัก

การฝากเอาไว้ในใจของคนรัก เป็นการฝากที่ ผู้ประพันธ์ไว้อย่างมากที่สุด โดยปรากฏให้เห็นถึงการ ฝากไว้กับใจของคนรัก ดังนี้ โคลงกำสรวลศรีปราชญ์ เป็นบทวรรณคดีที่มีการกล่าวถึงการฝากนางไว้กับ ใจของนางเอง ปรากฏในวรรค

“โฉมแม่ฝากน่านน้ำ อรรณพ แลภา
เยียวนาคเขยชมอก พี่ใหม่
โฉมแม่รำพึงจบ จอมสวาท ภูเอ๋ย
โฉมแม่ใครสงวนได้ เท่าเจ้าสงวนเอง”

นิราศนรินทร์ เป็นบทพรรณคดีที่มีการกล่าวถึง
การฝากนางไว้กับใจของนางเอง ปรากฏในวรรค

“ฝากอุมาสมรแม่แล้ ลักขมี เล่านา
ทราบสวามภูวจักรี เกลือกใกล้
เรียมคิดจขบจนตรี โลกล่วง แล้วแม่
โถมฝากใจแม่ได้ ยิ่งด้วยใครครอง”

นิราศกรุงเก่า เป็นบทพรรณคดีที่มีการ
กล่าวถึงการฝากนางไว้กับใจของนางเอง ปรากฏใน
วรรค

“เดียวงามสามแผ่นอ้าง อาจระวัง ได้ฤ
โหมบ่ควรฝากฝัง โลกหล้า
ฝากใจแม่เรียมหวัง ใจอ่อน ใจเอ๋ย
ดีกว่าฝากดินฟ้า ฝากเจ้าใจดี ฯ”

เพลงฝาก ของ พจน์ สุวรรณพันธ์ อารสยาม ปี
พ.ศ.2555 เป็นบทเพลงที่มีการกล่าวถึงบทฝากรักที่
ฝากไว้กับใจของนางเอง ปรากฏในวรรค

“ขอฝากความรักเอาไว้ ในใจของเธอ ฝากฟ้า
ฝากดิน ฝากน้ำ ก็ไม่ปลอดภัย ขอฝากความรัก
เอาไว้ ในหัวใจเธอ”

การฝากไว้กับใจของคนรัก มีการกล่าวถึงสิ่ง
ต่าง ๆ แต่เกิดความไม่ไว้วางใจ สุดท้ายเลือกฝากไว้
กับใจคนรักเอง พบในบทฝากนางและบทฝากรัก
มีการนำขนบบทฝากนางในวรรณคดีมาใส่ไว้ใน
บทฝากรักที่เป็นบทเพลง ทำให้เห็นความสัมพันธ์
ที่เชื่อมโยงกันระหว่างตัวบทที่มีอยู่ก่อนแล้ว ถ่ายทอด
มายังตัวบทใหม่ตามแนวคิดสหบท

1.4 การฝากรักกับคน

การฝากรักไว้กับคน ปรากฏให้เห็นในบท
ฝากรัก ดังนี้

เพลงฝากแฟนผมด้วย ของ เดวิด อินธี ปี
พ.ศ. 2549 มีคำสื่ออารมณ์สงสาร เห็นใจ

“ฝากแฟนผมด้วย ช่วยดูแลน้องเขาที หาก
น้องทำตัวไม่ดี พี่อย่าเพิ่งใจร้อน แฟนผมคนนี้ ยัง
เด็กค่อนข้างซึ้งอ่อน ให้เอาน้ำเย็นลูบก่อน แล้วพี่
ค่อยสอนก็ได้”

น้องเขาทิ้งผมไปหาพี่ คนนี้ผมอยากฝากไว้
รักน้องเขาเท่าผมได้ไหม ลูกผู้ชายขอกัน”

การฝากรักไว้กับคนไม่พบในบทฝากนางแต่
พบในบทฝากรัก มีการแสดงความห่วงใยต่อคนรัก
แต่เป็นการฝากที่ผู้ฝากจำใจฝากคนรักให้คนอื่น
ดูแล

1.5 การฝากรักกับบทเพลง

เพลงเป็นสื่อในการฝากที่สามารถถ่ายทอด
อารมณ์ให้กับคนรักได้รับรู้ พบการฝาก ดังนี้

เพลงฝากเพลงลอยลม ของ ต่าย อรทัย ปี
พ.ศ. 2556 มีการกล่าวถึงการฝากรักไปกับบทเพลง
ปรากฏในวรรค

“ฝากเพลงนี้มาช่วยย้ำเตือน อย่าลืมอย่า
เลือน น้ำคำเคยสัญญา เห็นใบไม้ร่วง กิ่งเงาโรย
รา ออกลัวร์ว้าใจเจียนบ้า หวันรักจะลบลอย”

เพลงรอเจ้ากลับมา ของ แชมป์ อุดรศิลป์ ปี
พ.ศ. 2560 มีการกล่าวถึงการฝากรักไปกับบทเพลง
ปรากฏในวรรค

“ฝากบทเพลงนี้ส่งไปแทนใจของอ้ายว่า
คิดถึงเจ้าหลาย กลับมาหาอ้ายเด้อหล่า เจ้าอยู่ใส”

การฝากรักไปกับบทเพลงไม่พบในบท ฝาก
นางแต่พบในบทฝากรัก เป็นการใช้สื่อในการฝากที่
เปลี่ยนแปลงไปจากบทฝากนาง เนื่องจากเพลง
เป็นสื่อที่ใช้ในการฟังเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ไม่ว่าจะ
เป็นความรัก ความคิดถึง ความห่วงใย ที่ได้รับ
ความนิยมในปัจจุบันมากกว่าบทกลอน การฝากรักไป
กับบทเพลง เพื่อให้คนรักได้ฟัง เป็นการเปลี่ยนแปลง
ที่อาศัยรูปแบบในการฝาก จากวรรณคดีบทร้อยกรอง
มาเป็นบทร้อยแก้วแต่ยังมีการใช้คำที่มีสัมผัส
คล้องจองคล้ายกับบทร้อยแก้ว และใช้สื่อที่
เปลี่ยนแปลงไปตามนิยมและบริบทของสังคม

1.6 การฝากรักกับสิ่งของ

การฝากรักโดยใช้สื่อเป็นสิ่งของปรากฏให้
เห็นในบทเพลง ดังนี้

เนื้อร้องบทเพลงเพลงรักเพลงคิดถึง ของ ดาว
ใต้ ปลายพระยา ปี พ.ศ. 2543 ปรากฏในวรรค

“จงเชื่อใจน้อง ไม่มีสองรักแท้แน่นอน ผাগใจไปอยู่ใต้หมอน ให้พี่ทอดถอนแทนสาว”

การฝากรักกับสิ่งของไม่พบในบทผากนางแต่พบในบทผากรัก สิ่งของที่ใช้ในการฝากมักเป็นสิ่งของแทนใจหรือแทนตัวตนของผู้ให้ ในเพลงนี้จะกล่าวถึง หมอน ที่ใช้ในการฝากรัก โดยผากใจของผู้ให้ไปอยู่ใต้หมอนที่คนรักใช้หนุนใต้หรือทอดถอนแทนตนเอง

1.7 การฝากรักกับคำพูด

การพูดเป็นการสื่อสารให้ผู้ฟังได้เข้าใจถึงสิ่งที่กำลังจะกล่าว ไม่ว่าจะเป็น อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ เพื่อถ่ายทอดให้ผู้ฟังได้รับรู้ พบการฝากกับคำพูด ดังนี้

เพลงผากใจไปกับนก ของ น่านฟ้า กาฬสินธุ์ ปี พ.ศ. 2548 มีการกล่าวถึงการฝากรักไปกับคำพูด ปรากฏในวรรค

“ผากคำที่ปากเธอ ว่ารักเธอจนหมดหัวใจ ส่งความคิดถึง บวกกับหนึ่งความห่วงใย ถึงห่างกันเพียงใด ไม่เคยเสื่อมค่าสัญญา”

การฝากรักไว้กับคำพูดไม่พบในบทผากนางแต่พบในบทผากรัก เป็นใช้คำพูดเป็นสื่อในการฝากรักให้คนรักได้รับรู้ เป็นการสื่อสารโดยใช้คำพูดบอกฝากรักออกไปตรง ๆ ซึ่งเป็นการสื่อสารที่ตรงไปตรงมา

1.8 การฝากรักไปกับเครื่องมือสื่อสารทางเทคโนโลยี

สื่อที่ใช้ในการฝากรักถึงแม้จะเปลี่ยนไปตามบริบททางสังคม เช่น บทผากรักผ่านสื่อออนไลน์ การฝากรักผ่านโทรศัพท์ ซึ่งพบการฝากรักเครื่องมือสื่อสารทางเทคโนโลยี ดังนี้

เพลงความคิดถึงกำลังเดินทาง ของ โกไข่กับนายสน ปี พ.ศ. 2557 มีการกล่าวถึงการฝากรักโดยใช้การสื่อสารทางโทรศัพท์ ปรากฏในวรรค

“ผากไปกับลมกับฝนกับฟ้ามันเข้ากันไปอยากคิดแล้วถึงทันใด หัวใจมันสั่งให้โทร”

เพลงผากลมส่งไลน์ ของ อุ่ม อนุรักษ์ ปี พ.ศ. 2559 มีการกล่าวถึงการฝากรักโดยใช้แอป

พลิเคชันไลน์ (Line) เป็นสื่อในการฝากรัก ปรากฏในวรรค

“ผากคำขาดไปทางไลน์ จากใจสู่ไลน์ของเธอเซลฟี่บนหลังควาย บรรจงส่งไลน์ถึงเธอ”

เพลงสื่อรักออนไลน์ ของ เปิ้ล ปทุมราช อารีย์สยาม ปี พ.ศ. 2560 มีการกล่าวถึงบทผากรักโดยใช้ แอปพลิเคชัน (Application) เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) อินสตาแกรม (Instagram) เป็นสื่อในการฝากรัก ปรากฏในวรรค

“สื่อความรักมาทางออนไลน์ ผากหัวใจเก็บเอาไว้ให้คนดี ส่งทางเฟซทางไลน์ทั้งไอจี ผากหัวใจของพี่เก็บเอาไว้ อยากให้รู้ว่าฉันรักเธอ จะไม่ปล่อยทิ้งเธอไปชอบใคร จึงสื่อรักมาทางโลกออนไลน์ ช่วยเปิดใจรับฉันไว้ได้ไหมเธอ ช่วยเปิดใจรับฉันไว้สักคน”

การฝากรักโดยใช้เครื่องมือสื่อสารทางเทคโนโลยี เช่น สื่อออนไลน์หรือการสื่อสารทางโทรศัพท์ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงสื่อที่ใช้ฝากรักที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม เป็นสังคมยุคดิจิทัลที่ต้องการความรวดเร็ว ทำให้คนรักได้รับรู้ถึงสิ่งที่พยายามจะสื่อได้ทันที ไม่ต้องฝากฝน ผากฟ้า ผากธรรมชาติเหมือนในอดีต

2. ปัจจัยที่ใช้ประกอบสร้างบทผากรักในบทเพลงลูกทุ่งไทย

เพลงเกิดจากหลายปัจจัยที่ใช้ประกอบสร้าง เช่น ประสบการณ์ ขนบธรรมเนียมค่านิยมต่าง ๆ หรือแม้แต่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์ผลงานเพลงสู่สายตาสาธารณชน ประกอบด้วยปัจจัย ดังนี้

2.1 ประสบการณ์

ประสบการณ์ของผู้ประพันธ์เพลง มีส่วนสำคัญในการสร้างตัวบทใหม่เป็นการต่อยอด โดยอาศัยแนวคิด สังคม ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณีที่ผ่าน

กาลเวลาหลอมรวมเป็นตัวบทใหม่ แนวคิดสหบท
เชื่อว่าในยุคสังคมหลังสมัยใหม่ไม่มีตัวบทใดที่จะ
สร้างขึ้นโดยไม่อาศัยตัวบทเก่าที่มีอยู่ก่อนแล้ว
แม้ว่าผู้ประพันธ์เพลงจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ แต่ก็
ต้องเคยรับรู้ เคยได้ยิน เคยอ่าน หรือสิ่งต่าง ๆ
จากตัวบทที่มีอยู่ก่อนแล้วประกอบสร้างตัวบทใหม่
เช่น บทเพลงรักที่ใช้ลมเป็นสื่อ พบมากที่สุด
ในบทเพลงรักที่ผู้วิจัยศึกษา อีกทั้งยังพบการใช้ลม
เป็นสื่อในบทเพลงในวรรณคดี เรื่องนิราศนรินทร์
ที่แต่งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
ในวรรณคดี

“โฉมควรจักฝากฟ้าภูผาดิน ดิถี
เกรงเทพไถ้ธรณินทร์ ลอบกล้ำ
ฝากลมเลื่อนโฉมบินบนเล่า นะแม่
ลมจะขายชู้ข้า ชอกเนื้อ
เรียมสงวน”

นิราศนรินทร์แสดงให้เห็นว่า การใช้ลมเป็น
สื่อในการฝากไม่ใช่สิ่งแปลกใหม่ แต่เป็นสิ่งที่เคย
เกิดขึ้นแล้วในวรรณคดีและพัฒนาตามยุคสมัย
กลายมาเป็นบทเพลงรักที่ให้ลมเป็นสื่อในบทเพลง
ลูกทุ่งไทย ดังนี้

บทเพลงรักที่ผู้วิจัยเลือกมีเพลงที่ใช้
ลมเป็นสื่อมากที่สุดถึง 8 เพลง ได้แก่

- 1) เพลงเพลงรักเพลงคิดถึง
ของ ดาวใต้ ปลายพระยา พ.ศ. 2543
- 2) เพลงวอนลมเกี้ยวใจ
ของ สลา คุณวุฒิ พ.ศ. 2546
- 3) เพลงลมความคิดถึง
ของ ไชโย ธนาวัฒน์ พ.ศ. 2553
- 4) เพลงฝากลมหนาว
ของ หนูมิเตอร์ พ.ศ. 2555
- 5) เพลงทวงรักฝากลม
ของ โบเพิร์น สุทธิยา พ.ศ. 2557
- 6) เพลงวอนลมฝากรัก
ของ เปาวลี พรพิมล พ.ศ. 2558

7) เพลงฝากลมส่งไลน์
ของ อัมม์ อนุญา พ.ศ. 2559

8) เพลงกลับมาได้บ่
ของ อาม ชูติมา พ.ศ. 2560

เพลงที่มีบทเพลงรักที่ใช้ลมเป็นสื่อที่ได้รับการ
ถ่ายทอดมาจากบทเพลงน่ายังปรากฏให้เห็นอยู่
แม้ว่ายุคสมัยและบริบทของสังคมจะเปลี่ยนแปลงไป
แต่การฝากรักกับลมก็ยังได้รับความนิยม ถูกผลิต
และปรากฏให้เห็นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2.2 ขบวนการฝากนาง

การฝากนางไว้กับใจของนางเองเป็นขนบใน
การฝากนางในวรรณคดี ซึ่งไม่ว่าจะกล่าวถึงการ
ฝากนางไว้ยังสถานที่ต่าง ๆ ที่อยากจะฝากนาง ไว้
หลายที่ด้วยกันให้ดูแลรักษานางอันเป็นที่รัก เช่น
ฝากธรรมชาติ แผ่นดิน สายน้ำ ท้องฟ้า ฝากตาม
ความเชื่อทางศาสนา พระอินทร์ พระแม่อุมา
พระลักษมี พระแม่ธรณี แต่ก็กลัวว่านางจะ
ไม่ปลอดภัย จึงฝากใจนางไว้กับตัวของนางเอง
ให้ดูแลรักษาใจของตนเองให้ดี เพื่อไม่ให้ใคร
ครอบครองใจของนางได้ บทเพลงรักที่ใช้แนวคิด
ตามขนบการฝากนาง ปรากฏให้เห็นใน เพลงฝาก
ของ พจน์ สุวรรณพันธ์ อารีย์สยาม ปี พ.ศ. 2555
ที่นำขนบบทเพลงนางมาใช้ดัดแปลงเป็นผลงานเพลง
ทำให้เกิดตัวบทขึ้นใหม่ ที่มีความเปลี่ยนแปลงและ
พัฒนาระหว่างบทเพลงในวรรณคดีในอดีตกับ
บทเพลงรักในเพลงลูกทุ่งไทยในปัจจุบัน ในเนื้อร้อง
ปรากฏการฝากเอาไว้ในใจของคนรักที่เป็นขนบ
ในการฝากนางมาใช้ ดังนี้

“ถ้าจะฝากความรัก เอาไว้ในผืนแผ่นดิน ก็
กลัวแมลงกัดกิน จนรักสิ้นใจ ฝากฟ้า ฝากดิน ฝาก
น้ำ ก็ไม่ปลอดภัย ขอฝากความรักเอาไว้ ในใจของ
เธอ”

เพลงฝาก ไม่ได้เกิดความคิดที่แปลกใหม่
แต่อาศัยความเกี่ยวข้องจากตัวบทที่มีอยู่ก่อนแล้ว
เช่น ขบวนการแต่งวรรณคดีบทเพลงน่าย ที่กล่าวถึง
การฝากกับสิ่งต่าง ๆ ไว้มากมาย แต่สุดท้ายเลือกที่จะ

ฝากไว้กับใจคนรักเองซึ่งเป็นสิ่งที่คิดว่าปลอดภัยมากที่สุด ให้นางดูแลรักษาใจของตนเอง

2.3 ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่สรรค์สร้างโลกปัจจุบันและอนาคต เทคโนโลยีพัฒนาไปพร้อมกับโลก แต่ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางใด สิ่งที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงและปฏิเสธไม่ได้ คือ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงทำให้มนุษย์สร้างหลากหลายสิ่งขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารช่วยให้การติดต่อสื่อสารง่ายขึ้น

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสื่อที่ใช้ในการฝาก เนื่องจากในสมัยก่อน ไม่มีการสื่อสารที่เจริญก้าวหน้าจึงทำให้เกิดการฝากตามรูปแบบของบทฝากนางในวรรณคดีต้องอาศัยสิ่งรอบตัว ธรรมชาติ ความเชื่อตามศาสนาในการฝาก แต่เมื่อเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าสื่อในการฝากรักจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม เทคโนโลยีพัฒนาการติดต่อสื่อสารให้ง่ายขึ้น และได้รับความนิยมในปัจจุบัน ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลไปยังการแต่งเพลง ซึ่งผู้ประพันธ์ได้นำบริบทของสังคม เช่น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยรวดเร็วมาใส่ในบทเพลง เช่น เพลงสื่อรักออนไลน์ ของ เปิ้ล ปทุมราช อาร์สยาม ปี พ.ศ. 2560 มีการกล่าวถึงบทฝากรักโดยใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อในการฝากรัก ปรากฏในวรรค

“สื่อความรักมาทางออนไลน์ ฝากหัวใจเก็บเอาไว้ให้คนดี ส่งทางเฟซทางไลน์ทั้งไอจี ฝากหัวใจของพี่เก็บเอาไว้ อยากให้รู้ว่าฉันรักเธอ จะไม่ปล่อยทิ้งเธอไปชอบใคร จึงสื่อรักมาทางโลกออนไลน์ ช่วยเปิดใจรับฉันไว้ได้ไหมเธอช่วยเปิดใจรับฉันไว้สักคน”

เนื้อหาเพลงสื่อรักออนไลน์ มีการกล่าวถึงการฝากรักโดยใช้แอปพลิเคชัน (Application) เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) อินสตาแกรม (Instagram) เนื่องจากการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วและยังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน

ปัจจุบันสังคมเทคโนโลยีการสื่อสารมีความรวดเร็วและสามารถส่งให้ถึงคนรักได้ในทันที ต่างจากการฝากฟ้า ฝากลม ในสมัยก่อนที่ไม่ทราบว่าจะสามารถสื่อถึงคนรักได้หรือไม่ ทำให้ผู้ส่งมั่นใจในการฝากรักกับเทคโนโลยีมากกว่าการฝากรักกับธรรมชาติ ทำให้สื่อที่ใช้ในการฝากรักเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร

อภิปรายผล

สทบทในบทฝากรักในเพลงลูกทุ่งไทยมีการเปลี่ยนแปลงด้านเนื้อหาจากบทกวีที่มีบทฝากนาง มีสาระสำคัญคือ การฝากนางไว้กับฟ้า ดิน ลม น้ำ ก็ไม่น่าไว้วางใจเท่ากับฝากให้นางดูแลรักษาใจของตนเอง มาเป็นเพลงลูกทุ่งไทยที่มีทั้งเนื้อหาการฝากรักเมื่อต้องห่างกันไกล และมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เป็นการฝากความรัก ความคิดถึง ความห่วงใย ผ่านสื่อกลางไปหาผู้เป็นที่รัก มีการเพิ่มการฝากรักที่มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้น ซึ่งในเนื้อร้องใช้คำแทนคนรัก เช่น เธอ ผู้สาว อ้าย คนดี เป็นต้น ซึ่งแตกต่างจากตัววรรณคดีที่มีการฝากความรักถึงนางอันเป็นที่รักที่เป็นเพศหญิงเพียงอย่างเดียว เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงของตัวบทกวีที่เป็นบทฝากนางในวรรณคดี และตัวบทใหม่ที่เป็นบทฝากรักในบทเพลงลูกทุ่งไทย โดยการใช้อุปมาในการฝากรักที่หลากหลาย มีทั้งสื่อการฝากรักที่ยังคงรูปแบบเดิมและเปลี่ยนแปลงไป โดยสื่อที่ใช้ในการฝากรักที่พบมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย คือ การฝากรักกับลม มี 8 เพลง การฝากรักกับบทเพลง มี 5 เพลง การฝากรักกับสัตว์ และเครื่องมือสื่อสารทางเทคโนโลยีมีอย่างละ 3 เพลง การฝากรักกับท้องฟ้า มี 2 เพลง การฝากรักกับดิน การฝากรักกับน้ำ การฝากรักกับดวงจันทร์ การฝากรักกับฝน การฝากรักกับพืช การฝากรักตามความเชื่อทางศาสนา การฝากไว้กับใจของคนรัก การฝากรักกับคน การฝากความรัก

กับสิ่งของ และการฝากความรักกับคำพูด มีอย่างละ 1 เพลง

ความแตกต่างของสื่อที่ปรากฏในบทเพลงรักแต่ไม่ปรากฏให้เห็นในบทผกานาง มีดังนี้ ดวงจันทร์ ฝน พืช สัตว์ คน บทเพลง สิ่งของ คำพูด เทคโนโลยี เนื่องจากบทผกานางต้องการแสดงให้เห็นถึงความงามของนางอันเป็นที่รักที่ใคร ๆ อยากที่จะครอบครอง จนไม่สามารถที่จะไว้ใจใครได้ จึงต้องเลือกสถานที่ฝากนางที่ยิ่งใหญ่ เกินจริง เพื่อเน้นย้ำถึงความสำคัญและแสดงให้เห็นถึงความรักที่กวีมิให้ต่อนางอันเป็นที่รัก แต่บทเพลงรักส่วนใหญ่เป็นการฝากที่ไม่เน้นความยิ่งใหญ่หรือสิ่งเกินจริง แต่เน้นสิ่งใกล้ตัวที่สามารถสื่ออารมณ์ความรู้สึกถึงคนรักได้รับรู้ เช่น ข้าวของเครื่องใช้ที่ให้แทนใจให้คนรักระลึกถึง บทเพลงที่ฝากให้คนรักได้ฟัง สัตว์เลี้ยงที่อยู่ใกล้คนรัก หรือสัตว์สามารถเดินทางได้อิสระ เช่น นก คำพูดแทนใจให้คนรักระลึกถึงเทคโนโลยีที่สามารถสื่อความรักได้ทันที เป็นต้น

การศึกษาบทผกานางและบทเพลงรักทำให้พบว่ามุมมองในเรื่องความรักของคนในแต่ละยุคสมัยมีความเปลี่ยนแปลงไป เช่น บทผกานางในวรรณคดีมองความรักเป็นนามธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตน แต่สามารถรับรู้ได้ด้วยใจ แต่ในบทเพลงรักในเพลงลูกทุ่งไทย มองความรักเหมือนสิ่งมีชีวิต เห็นได้จากเพลงที่กล่าวว่า กลัวแมลงกัดกินใจ กลัวความรักหนาวตาย เป็นต้น

บริบทที่ใช้ประกอบสร้างบทเพลงรักในบทเพลง มีดังนี้ ประสบการณ์ ไม่ว่าจะเคยได้ยิน ได้อ่าน ได้เห็น โดยที่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ไม่ว่าผู้ประพันธ์เพลงจะรู้หรือไม่รู้ แต่การสร้างตัวบทใหม่ ต้องมีการเชื่อมโยงตัวบทเก่าที่มีอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งเป็นไปไม่ได้ที่ยุคหลังสมัยใหม่จะมีการสร้างตัวบทใหม่หรือมีความเป็นเอกเทศ โดยที่ไม่เชื่อมโยงตัวบทเก่าเลย (ตรีศิลป์ บุญขจร, 2552 : 122)

ขนบการฝากนาง การฝากนางไว้กับใจของนางเองกลายเป็นขนบในการฝากนางในวรรณคดี

เพราะไม่ว่าจะกล่าวถึงการฝากนางไว้ยังสถานที่ต่าง ๆ ที่อยากจะฝากนางไว้หลายที่ด้วยกัน เช่น ฝากธรรมชาติ แผ่นดิน สายน้ำ ท้องฟ้า ฝากตามความเชื่อทางศาสนา พระอินทร์ พระพรหม พระอิศวร พระแม่อุมา พระลักษมี พระแม่ธรณี แต่ก็กลัวว่านางจะไม่ปลอดภัย จึงฝากใจนางไว้กับตัวของนางเอง เพื่อไม่ให้ใครครอบครองใจของนางได้ และเนื่องจากคนไทยให้การเคารพครูผู้เป็นต้นแบบในการประพันธ์ขนบในการฝากนางจึงกลายเป็นสิ่งที่สืบทอดต่อกันมาในบทผกานาง และความคิดนี้ส่งต่อมาถึงบทเพลงรักในเพลงลูกทุ่งไทย บทผกานางเป็นจึงเป็นต้นแบบสำคัญของบทเพลงรัก

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสื่อที่ใช้ในการฝากรัก เนื่องจากในสมัยก่อนไม่มีการสื่อสารที่เจริญก้าวหน้า จึงทำให้เกิดการฝากตามรูปแบบของบทผกานางในวรรณคดีที่อาศัยสิ่งรอบตัว ธรรมชาติ ความเชื่อตามศาสนาในการฝาก แต่เมื่อเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าสื่อในการฝากรักจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม ตามการติดต่อสื่อสารที่ได้รับความนิยมในขณะนั้น เช่น การสื่อสารทางโทรศัพท์ การใช้สื่อออนไลน์ การใช้แอปพลิเคชัน (Application) เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) อินสตาแกรม (Instagram) ตามความนิยมในปัจจุบัน เพราะสังคมเทคโนโลยีการสื่อสารมีความรวดเร็วและสามารถส่งไปถึงคนรักได้ในทันที ต่างจากสื่อในอดีตที่ไม่สามารถรู้ว่าจะสื่อถึงคนรักได้หรือไม่ ทำให้ผู้ส่งมั่นใจในการฝากมากกว่า

การวิจัยทำให้พบความเชื่อมโยงบทเพลงรักในบทเพลงกับบทผกานางในวรรณคดีตามแนวคิดสหบท ไม่ว่าจะเป็นสื่อที่ใช้ในการฝากที่สะท้อนแนวคิด ความเชื่อ และบริบทของสังคม ไม่ว่าจะเป็นสื่อเดิมที่ยังใช้ในการถึงถึงการฝากนางในบทกลอน เช่น ธรรมชาติ ดิน น้ำ ลม ท้องฟ้า ดวงจันทร์ ที่สะท้อนสังคมยุคก่อนที่มีความเกี่ยวข้องกับสังคมเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนไทยใน

สมัยก่อนที่ต้องคอยฟ้า คอยน้ำ คอยฝน เพื่อใช้ในการเพาะปลูกและดำรงชีพ ทั้งการดูดวงจันทร์ เพื่อดูข้างขึ้นข้างแรม มีผลต่อน้ำขึ้นน้ำลง ทำให้ธรรมชาติมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ ผู้คนต้องอาศัยธรรมชาติในการดำรงชีวิต ความเชื่อทางศาสนา เช่น เจ้าป่าเจ้าเขา ผีบ้านผีเรือน เทพเจ้า พระอินทร์ พระอิศวร พระนารายณ์ พระแม่อุมา พระลักษมี ที่สะท้อนความเชื่อที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งในชีวิตของคนไทย การกราบไหว้สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ กราบไหว้เทพเจ้าให้ได้รับการคุ้มครอง หรือขอในสิ่งที่ตนเองต้องการ คนไทยในสมัยก่อนเกรงกลัวสิ่งที่มองไม่เห็น เมื่อจะทำอะไรจะต้องมีการกราบไหว้บูชาหรือขอขมาในสิ่งที่ทำลงไป เพื่อให้งานที่ทำราบรื่นไร้อุปสรรค

การใช้สื่อในการฝากรักที่มีความเชื่อมโยงตามแนวคิดสหทัยกับบทผกาภาง ที่สะท้อนคุณค่าแนวคิด อิทธิพลที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของคนไทย และ การใช้สื่อที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม และยุคสมัย ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิด ความเชื่อ หรือแม้แต่สิ่งของเครื่องใช้ในปัจจุบัน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ส่งผลให้การใช้สื่อในการฝากรักปรับเปลี่ยนไปตามความนิยมในปัจจุบัน แต่ถึงกระนั้น บทผกาภักที่ใช้สื่อเดิมที่ปรากฏให้เห็นในวรรณคดี ก็ยังมีให้เห็นในบทผกาภักในบทเพลงลูกทุ่งไทย ในปัจจุบันและเพลงผกาภักก็ยังได้รับความนิยม และถูกผลิตอยู่เรื่อย ๆ

เอกสารอ้างอิง

ตรีศิลป์ บุญขจร. (2553). *ด้วยแสงแห่งวรรณคดี เปรียบเทียบ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศูนย์วรรณคดีศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.